

VIVEs kommunetal 2024.6: Flere elever i folkeskolen får undervisning i specialskoler og specialklasser

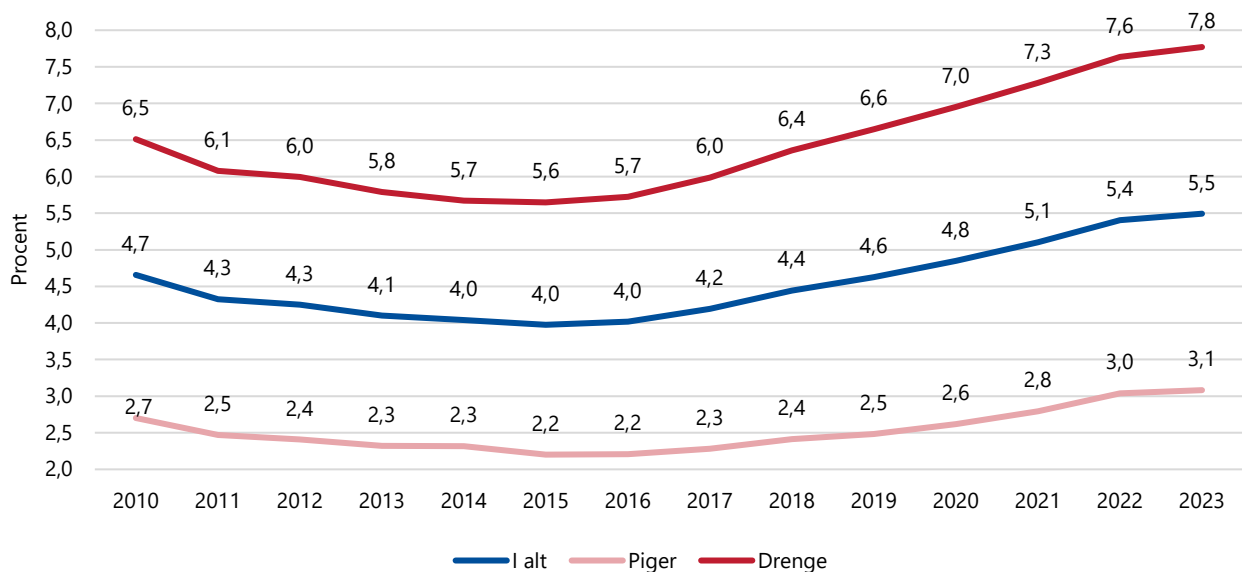
Især drenge bliver sendt fra almenklasserne over i specialskoler og specialklasser. Udskillelsen fra den almene undervisning ses især i Region Sjælland.

Det er en national ambition, at børn med særlige behov så vidt muligt ikke udskilles til særlige undervisningstilbud, men bliver undervist sammen med deres kammerater i den almene undervisning. I 2012 blev der indført et mål om, at 96 % af eleverne i folkeskolen skal inkluderes i den almene undervisning, og herefter faldt andelen af elever, som blev udskilt i særlige undervisningstilbud langsomt. I 2016 gik man bort fra målsætningen, og siden er en stigende andel af folkeskoleelever blevet udskilt fra almenundervisningen og går i stedet på specialskoler, specialklasser eller andre specialtilbud. Det gør sig ikke mindst gældende blandt drengene og i Region Sjælland.

Især drenge bliver udskilt i særlige undervisningstilbud

Segregeringsgraden afspejler, hvor stor en andel af eleverne der går på specialskoler, i specialklasser eller andre segregerede specialtilbud. Segregeringsgraden faldt på landsplan frem til 2016. Herefter er segregeringsgraden steget år for år, og ved starten af skoleåret 2023/24 modtog 5,5 % af eleverne i 0.-9. klasse segregeret specialundervisning (jf. figur 1). Segregeringsgraden er især steget blandt drengene. I 2023 modtog 7,8 % af drengene segregeret specialundervisning, mens det samme gjorde sig gældende for 3,1 % af pigerne.

Figur 1. Andel segregerede specialundervisnings elever 2010-2023 (procent).

Note: Figuren viser andel specialundervisnings elever (0.-9. klasse) pr. 30. september i året, dvs. hvor stor en andel af eleverne i 0.-9. klasse der er indskrevet i specialskole eller i specialklasse i folkeskolen, fri-, privat- og efterskoler, dagbehandlingstilbud eller behandlingshjem. Der er set bort fra et mindre antal elever med uoplyst kommune.

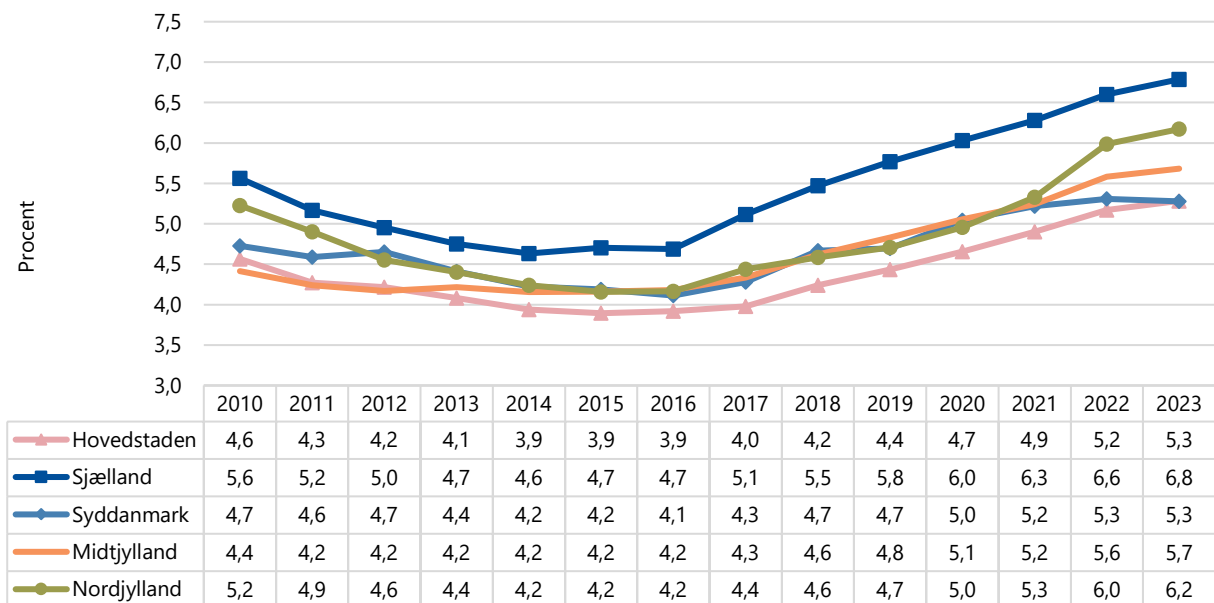
Kilde: ECO Nøgletal og Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesstatistik (<https://uddannelsesstatistik.dk>)

Det vil kræve yderligere og mere nuancerede analyser at afdække årsagen til udviklingen og de mønstre, vi ser. Det er fx muligt, at den stadigt stigende segregeringsgrad i en eller anden udstrækning kan ses som et udtryk for, at stadig flere børn og unge bliver diagnosticeret med en adfærdsforstyrrelse, en autismespektrumforstyrrelse eller med en psykisk lidelse¹. Den højere segregeringsgrad blandt drenge kan fx tænkes at hænge sammen med, at drenge oftere end piger diagnosticeres med ADHD, og at drenge med ADHD-diagnoser kan være mere støjende og urolige i skolen end piger med ADHD-diagnoser. Den stigende segregeringsgrad kan også være udtryk for en øget bevidsthed om forskellige indlæringsvanskeligheder og særlige behov blandt forældre, lærere og andre fagpersoner, som sætter sig spor i en stigende efterspørgsel efter mere specialiseret hjælp. Blandt andre mulige årsager kan være, at flere forældre vælger fri- og privatskoler, og at der herigennem bliver relativt flere børn med særlige behov i folkeskolen. Folkeskolen kan tillige være udfordret af, at der ikke er tilstrækkelig kapacitet og kompetencer i almenskolen til at imødekomme behovene blandt elever med særlige behov.

Kommuner i Region Sjælland sender den største andel elever i segregerede undervisningstilbud

Den stigende segregeringsgrad gør sig gældende i alle dele af landet. Kommunerne i Region Sjælland skiller sig dog ud med en højere og mere stigende segregeringsgrad (jf. figur 2). Det er imidlertid vigtigt at være opmærksom på, at en væsentlig del af forskellene mellem kommunerne kan forklares ved forskelle i elevernes familiære og sociale baggrund².

Figur 2. Udvikling i andel segregerede specialundervisningselever efter kommunens regionsplacering (procent)

Note: Uvægtede gennemsnit

Kilde: ECO Nøgletal og Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesstatistik (<https://uddannelsesstatistik.dk>)

¹ Se fx Andreassen, A.G., Rangvid, B.S. & Lindeberg, N.H. (2022). Støtte, støttebehov og elevresultater: Delrapport 1. Inkluderende læringsmiljøer og specialpædagogisk bistand. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. VIVE Rapport

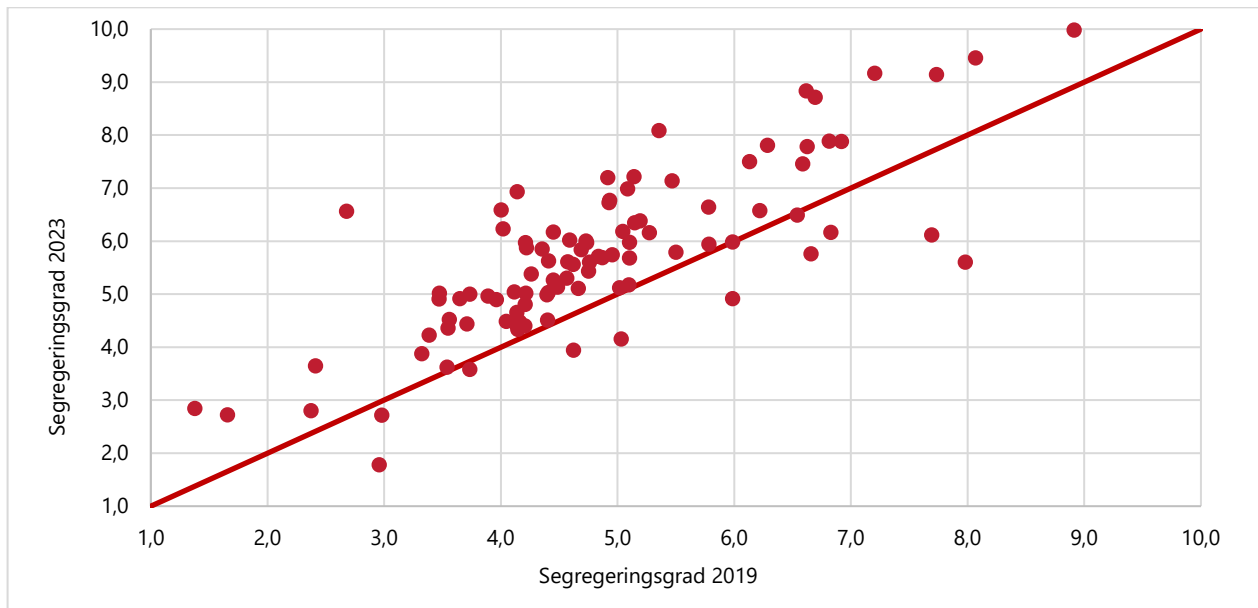
² Se fx Ruge, M. (2023). Specialundervisnings- og støttebehov i Vordingborg Kommune: En statistisk analyse af socioøkonomiske rammevilkår blandt elever og forældre. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd. VIVE Rapport, Eller Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed (2024). Andel elever i segregeret specialundervisning.

Segregeringsgraden varierer betragteligt på tværs af kommuner, men stiger næsten overalt

Segregeringsgraden er steget fra 2019 til 2023 i langt størstedelen af landets kommuner. Figur 3 viser, at kommuner med en høj segregeringsgrad i 2023 ofte også havde en høj segregeringsgrad i 2019. Segregeringsgraden varierer imidlertid betragteligt på tværs af landets kommuner. Hvor segregeringsgraden i nogle kommuner er under 3 %, nærmer den sig i andre kommuner 10 %.

Segregeringsgraden i de enkelte kommuner i 2023 fremgår af landkortet i figur 4 sidst i dette notat.

Figur 3. Sammenhæng mellem andel segregerede specialundervisnings elever i 2019 og 2023

Kilde: ECO Nøgletal og Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesstatistik (<https://uddannelsesstatistik.dk>).

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om specialundervisnings elever i kommunerne fra Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesstatistik (<https://uddannelsesstatistik.dk>).

Find flere tal fra din kommune, eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om folkeskolen og specialundervisnings elever i kommunerne:

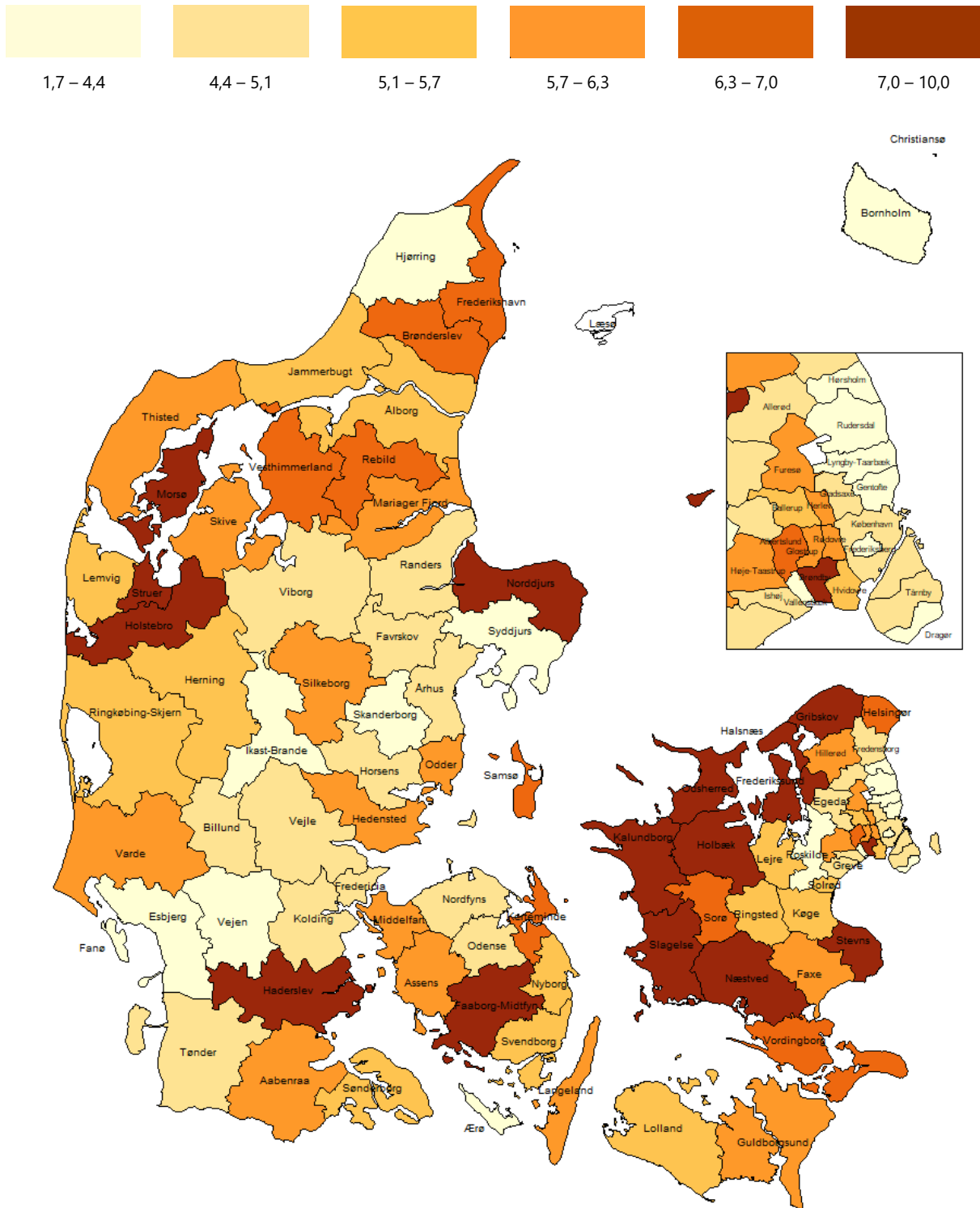
- Tabel 6.15 Nøgletal for folkeskolen 2023/2024
- Tabel 6.16 Specialundervisnings elever september 2023
- Graf 6.25 Andel segregerede specialundervisnings elever september 2018-2023.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Mathias Ruge, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk eller Kurt Houlberg, professor i VIVE, tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4. Andel segregerede specialundervisningslever september 2023 (%)

Kilde: ECO Nøgletal og Børne- og Undervisningsministeriets Uddannelsesstatistik (<https://uddannelsesstatistik.dk>).